

Dit artikel is deel van een verzameling op www.ecent.nl

Debat over ethische aspecten van mensverbetering met technische middelen: De Breinpil

Gerald van Dijk

In de cursus Techniek en Samenleving (5EC) aan de lerarenopleiding techniek van de Hogeschool Utrecht, staan vijf thema's centraal:

1. Geschiedenis van techniek, het heden en de toekomst.
2. De cultuurbepaaldheid van techniek.
3. De economie als motor van technische ontwikkelingen en vice versa.
4. De disciplinerende werking van techniek: Hoe techniek ons gedrag bepaalt en onze identiteit vormt.
5. Ethische aspecten van techniek.

Omdat het in deze thema's om de menselijke aspecten van techniek gaat, zijn klassendiscussie en debat voor de hand liggende werkvormen. Dit zijn echter een lastige werkvormen om een aantal redenen:

1. Een klassendiscussie is lastig te beheersen voor de docent. Leerlingen hebben de neiging om snel wat te roepen.
2. Het is lastig om vakinhoudelijke leerdoelen te halen met deze werkvorm. Leerlingen willen wel graag hun mening geven, maar ze zullen zichzelf niet uit eigen beweging verdiepen in het onderwerp, om daarmee beter voor de dag te komen in het debat. Kortom de inhoudelijke leeropbrengst is vaak mager.
3. Een debat leidt vaak niet tot het bijstellen van meningen. Het debat zet eerder aan tot het 'ingraven' in de eigen mening.

Het Go-Freeze debat, zoals dat speciaal voor het onderwijs is ontwikkeld door het Nederlands debatinstituut, komt tegemoet aan de eerste twee problemen. Het maakt de werkvorm beheersbaar voor de docent en de leerlingen worden gedwongen om zich in de materie te verdiepen. Het debat fungeert vervolgens als verwerkingsopdracht.

Om ervaring op te doen met deze werkvorm, voeren de studenten een Go-Freeze debat op het niveau van het hoger onderwijs.

De beginsituatie van de studenten is dat ze zich inmiddels 4 weken lang hebben verdiept in de 5 thema's van Techniek en Samenleving. Ter voorbereiding op het debat lezen ze in de week voorafgaande aan de bijeenkomst een aantal artikelen over de technologie die in het debat aan de orde is: De Breinpil. Ook schrijven ze een betoog vóór een stelling en een betoog om de stelling onderuit te halen. Pas vlak voor het debat wordt bekend gemaakt welke studenten vóór of tegen de stelling debatteren.

Opdrachten voor studenten, voorafgaande aan het debat

1) Lees de stelling

De beslissing om geheugenversterkende medicatie te gebruiken, teneinde schoolprestaties te bevorderen, moet volledig aan leerlingen en ouders worden overgelaten.

2) Bestudeer de artikelen over 'mensverbetering'. Gebruik de artikelen om in een betoog van 300 woorden de stelling te onderbouwen. Maak ook gebruik van de reeds bestudeerde literatuur over techniekfilosofie.

3) Schrijf een betoog van 300 woorden waarmee je de stelling onderuit haalt. Ook nu verantwoord je je mening weer met behulp van de literatuur.

4) Lees nu de folder over het Go-Freeze debat. Je bent nu klaar om aan het debat deel te nemen.